

Pilipai

Rau Yo Paulu Iwode Pang Di

Pilipai I

¹ Au Paulu aye Timoti amru nga kapraingi ke Yesu Kirisi. Amru amgawa, inbe au awodo rau naii pang ang di tooltool ke Maro yo kagawa lomu le imot pang Yesu Kirisi a kanepi Pilipai nga. Ngan rau i amyawari pang kaye di kuto maimai kiang, inbe pang di tooltool yo tisu di ye urata ke Maro ngan lapau.

² Nen le ampatarau pang Tamada Maro iye Tool Mai kiidi Yesu Kirisi bet yeru lodi pang a tiyei dada dook mata pang, inbe tikaua lo silene kidi pang.

Paulu Ipatarau Ye Di Tooltool Ke Maro Yo Tinepe Pilipai Nga

³ Au i ye soo lal yo lok tutang ye nga, ngan awete lo ponana kiau pang Maro yo asung panga i, in yang. ⁴ Inbe ye pataraungu kiau le imot yo apatarau yang ye nga, ngan lok ponana mai san, ⁵ yesoo kayei dada dook mata pau a kalonau ye urata ke raingi bingi dook mata pang di tooltool. Ngan ang ngan kalonau dook mata nen ye kene yo katara lomu medana ye bingi dook mata tani le se dookoot nga lapau. ⁶ Nen le atara lok medana nen, Maro ye taunu yo ipamaditi urata dook mata tani pang i, in ole isudunga nen a ipa so le lo imot ye lal yo bet Yesu Kirisi imulu a isi ye i.

⁷ Le au i lok pang mai san. Ngan dook mata nen, yesoo ang ngan kalonau ye urata yo Maro

ikauu pau bet ayeii i. Ngan ye in lono paidi a iyei dada dook mata paidi le ikaua urata i paidi bet tayeii. Nen le ye kene yo akodo le amede ye bingi dook mata inbe awetewete pang di tooltool bet bingi dook mata tani in moolmool le imot nga, ngan ang ngan kalonau. Inbe dookoot se anepe rumu dook tiap kidi talnga dikidiki lono nga, ngan kalonau nen lapau. ⁸ Ngan Maro lon galanga yau nen, bet moolmool au i lok bet mala akamatang mulu, yesoo lok pang mai san dawa ben yo Yesu Kirisi lono pang mai san nga.

⁹ Ngan pataraungu kiau yo apatarau ye in nen, bet Maro ole iyei ang le lomu yo mai san panga iye di tooltool ki i, in ole iyeii le maiyoko. Inbe apatarau bet Maro ole ipamadit lomu mulu le lomu galanga moolmool ye, inbe lomu galanga ye dada yo dook mata nga. ¹⁰ Ngan apatarau nen, a bet nen ngan kakilala dada yo dook mata i a kato. Ngan kumata le bet nen nga, ngan la bet lomu iken galangana ye Maro matana, inbe kanepe le taukamu busunu le ilo ye lal yo bet Kirisi imulu a isi ye i. ¹¹ Inbe dada dook mata noonoonoo yo ipa ye Yesu Kirisi nga, ngan ole kayei le itar kanono dook mata lapau, a bet nen ngan di tooltool tikamata dada kiang tina yo kayei nga, ngan ole tiyeie Maro ene le ilo ete ke bet di tooltool tipayiti ye.

*So Yo Pombe Pang Ye Paulu,
In Iso Dada Pang Bingi Dook Mata*

¹² Ang di diek kapala yo katara lomu medana pang Yesu nga, nga bet apagalanga lomu nen. So yo pombe pang yau nga, ngan iso dada pang bingi

dook mata bet di tooltool tilonga. ¹³ Ngan nen le di tooltool ke patokongo yo matadi kala rumu ke Sisa* nga, inbe di tooltool kapala yo tinepe ni nga, ngan di le imot lodi galanga yau nen bet se anepe ye rumu dook tiap kidi talnga dikidiki lono nga, ngan ye yo awetewete bingi dook mata ke Yesu Kirisi pang di tooltool nga. ¹⁴ Inbe so san mulu in nen. Di diede kapala tikamatau ye kene yo anepe rumu dook tiap kidi talnga dikidiki lono ye in nga, ngan Maro ilonau dook mata san. Ngan nen le ipamede di le titattadai tiap, bong tikodo le timede, inbe tiwetewete betanga ke Maro pang di tooltool lapau.

¹⁵ Moolmool, di tooltool kapala ngan tiwetewete pang di tooltool ye bingi dook mata ke Kirisi, yesoo matadi yoonoonoo ye urata kiau, inbe tikapge bet tidada kalau. Bong di tooltool kapala ngan lodi dook mata pau le tiwetewete pang di tooltool ye bingi dook mata ke Kirisi a tilonau ye. ¹⁶ Di ngan tiwetewete bingi dook mata ke Yesu pang di tooltool, yesoo lodi pau mai san. Inbe di ngan lodi galanga nen bet Maro itarau se anepe ye rumu dook tiap kidi talnga dikidiki lono nga, ngan bet nen a akodo le amede, inbe awete pang di tooltool bet bingi dook mata tani in moolmool le imot. ¹⁷ Bong di tooltool kapala ngan tiwetewete pang di tooltool ye bingi dook mata ke Kirisi ye dada moolmool tiap, yesoo lodi bet di tapdi tiyitmak edi le ilo ete ye di tooltool kapala. Di ngan lodi tar bet tiyei nen ngan ole asolo urata moonoo ke masngana sa mulu ye kene tani yo anepe rumu

* **1:13** Ngan tool yo ene Sisa i, in tool kuto mai yo matan kala tana mai Rom i.

dook tiap lono ye i. ¹⁸ Ngan tiyei nen, bong in so mai tiap. Le kumata bet tiwetewete pang di tooltool ye bingi dook mata bet tigarungau ye, too bet tilonau nga, ngan in so sorok. Bong so yo maiyoko in nen, bet tiwetewete bingi dook mata ke Yesu Kirisi leu. Nen le au i lok ponana ye yo tiyei nen nga.

Au i ole lok ponana nen le ikenen leu, ¹⁹ yesoo lok galanga nen, bet Maro ole ilonau a ipamulau ye so dook tiap yo pombe pang yau i. Ngan lok galanga nen, yesoo ang ngan kapatarau pang Maro bet ilonau, inbe Yesu Kirisi iwanga Maro Amunu Silene isi bet si ilonau lapau. ²⁰ Nen le lok yo maiyoko mata in nen, o ke bet ayeie so dook tiap sa a bet moomook ye, ngan tiap, bong ole akodo tutube ye Kirisi, inbe ayei so a bet nen ngan di tooltool tiyitmaka ene ye. Ngan dada tani yo kanakana ngan akapge bet atoo in naiti. Ngan la dookoot nga, kumata le bet anepe magurek, too bet amata nga, ngan so tina le imot yo ayei nga, ngan bet ayitmaka Kirisi ene ye. ²¹ Le ye kamatanga kiau ngan nen, kumata bet anepe magurek nga, ngan ole ayitmaka Kirisi ene, bong kumata bet amata nga, ngan ole akaua nepongo dook mata san le illoso nepongo yo ke tana i. ²² Bong kumata le bet anepe magurek go nga, ngan ke bet ayei urata ke Kirisi a alon di tooltool ye. Nen le lok galanga tiap, ole atoo soo dada na? ²³ Atoo, imoo pau ye dada ru nga. Au i lok bet agege nepongo kiau ke tana i, inbe lo aye Kirisi amnepe gaongo, yesoo nepongo ni la dook mata le illoso nepongo yo ke tana i. ²⁴ Bong urata kiau yo bet alonang ye i, in imot tiao. Le dook mata ngan

nen, bet anepe magurek a bet nen ngan alonang mulu. ²⁵ Ngan au i lok galanga nen, urata kiau yo bet alonang ye i, in imot tiao. Le lok tar nen bet ole anepe go. Ngan nen le ole amala pang yang bet mala apamede lomu yo kataru pang Yesu i, in le imede dook, a bet nen ngan lomu ponana. ²⁶ Ngan la ye kene yo bet amala pombe pang yang mulu nga, ngan ole lomu ponana mai san pang Yesu Kirisi yo ilonau i, inbe kayitmaka ene.

²⁷⁻²⁸ Ngan soo so yo bet pombe i, in ken kakauwai ang dook leu a kanepo dook le dawa ben tina bingi dook mata ke Kirisi iwete bet tanepe nga. Ngan kumata bet nen nga, ngan bet mala akamatang, too anepe ni mooloo yang inbe tiwete pau yang leu nga, ngan ole lok galanga nen, bet ang ngan kagaua lomu le atu, inbe kakodo le kamede ye lomu yo kataru pang Kirisi i. Inbe ole lok galanga nen lapau, bet katattadai di koi kiang pitiap yege, bong kagaua lomu le atu bet karautoo betanga kidi tooltool yo tiyei koi pang bingi dook mata tani nga. Ngan nanga, kumata le bet katattadai di tiap nga, ngan ole tikamatang nen; ang ngan Maro ye taunu ilonang le ole ipa-mulang ye so dook tiap yo bet igarungang i, bong di ngan ole Maro igarung di le tilledi. ²⁹ Ngan ye in iyei urata dook mata pang le imalum pang a bet nen ngan katara lomu medana pang Kirisi leu tiap, bong imalum pang a bet nen ngan kasolo masngana ye urata yo ki, ngan lapau. ³⁰ Nen le ang ngan lapau kasolo masngana ye urata ki dawa ben mugu ngan asolo a kakamatau nga, inbe dookoot nga asolo go a kalongau lapau nga.

2

Tatoo Dada Dook Mata Yo Ke Kirisi Nga

¹ Ang ngan Kirisi inepe yang le ipamede lomu le imede, too? Inbe Kirisi lono pang a iyei ang le kanepe ye lo silene, too? Inbe Maro Amunu Silene inepe lomu, too? Inbe Kirisi lon mulumulu yang, too? ² Kumata le bet nen nga, ngan kagaua lomu le atu, inbe kattoo dada ataleu yo bet lomu mai san pang di diemu kapala ye i, inbe kagauagaua dook mata ye urata tina yo lomu kap bet kayei nga. Ngan kumata le bet kattoo dada yo nen nga, ngan ole lok ponana le lok ponana mai san. ³ Nen le ken ang tapmu kakapge bet kayitmak emu le ilo ete ye di tooltool kapala be. Inbe ken koomu payitang ye dada kiang yo kayei, nga be. Bong ang tapmu karautoo ang le kadu lopo, inbe lomu tar di diemu bet di ngan la dada kidi yo tiyei ngan dook mata le illosang nga. ⁴ Inbe ken matamu kala so kiang ang tapmu yo bet ilonang ngan leu be, bong bet nen ngan matamu kala so kidi diemu kapala yo bet ilon di ye nepongo kidi, ngan lapau.

Kirisi Ye Taunu Irautoo Inbe Maro Iyitmaki

⁵ Ngan dada kiang yo bet katoka le kaparama i, in ole dawa ben ke Yesu Kirisi yo itoka i. ⁶ Ye in dawa ben Maro, bong lono bet iparama nene yo bet inepe le dawa ben Maro, in tiap. ⁷ Le igege nene, inbe si iyei tool moolmool a inepe tana dawa ben tool ke kapraingi leu. ⁸ Ngan inepe ben idi tooltool, bong ye taunu irautoo le idu lopo, inbe itoo Maro lono le imot le lo imata. Moolmool, ye in itoo Maro lono le ilo ye kene yo tipatota lo kai palasingi kaini a imata ye i. ⁹ Ngan la le Maro

iyitmaki le ilo ete le illos di tooltool kapala nga le imot, inbe iyeie ene le illos di tooltool kapala nga le imot edi lapau. ¹⁰ Inbe Maro iyitmaka Yesu ene le ilo ete nga, ngan bet nen a so le imot yo ikarata di a tinepe malala ki, inbe tinepe tana pono le tana parmana nga, ngan di le imot tigung turudi du dama ke Yesu inbe tiyitmaki. ¹¹ Ngan iyitmaki nen, a bet nen ngan so tina le imot tikamata, inbe tiwete nen bet Yesu Kirisi in la Tool Mai i. Le ye dada tani in nga, ngan ole tiyitmaka Tamada Maro in ene lapau.

Lulngada Dawa Ben Kanpitiki

¹² Ang di tooltool kiau yo lok pang mai san nga, mugu ngan ye kene yo ayang tanepe ye in nga, ngan katoo betanga kiau dook mata. Le dookoot nga ye kene yo anepe manga mooloo yang nga, ngan ken guramu a bet nen ngan katoo betanga kiau ngan dook mata le imot. Maro ikau ang a ipamulang ye so dook tiap yo bet igarungang in oo, le katattadaia Maro a katangarur, inbe kayei urata yo lono bet kayei nga. ¹³ Ngan ang ngan ke bet kayei urata nen, yesoo kanakana ngan Maro ye taunu ipamadit lomu a bet nen ngan kayei urata ki tina yo lono bet kayei nga. Inbe ye in ipamedang a bet nen ngan katoo dada dook mata yo ki nga.

¹⁴ Nen le so tina le imot yo bet kayei nga, ngan ole kanepede dook, inbe kayei. Bong ken kawete gogo betanga, too kaparsu ye betanga be. ¹⁵ Katoo dada dook mata nen, a bet nen ngan lomu iken galangana dook mata, inbe kanepede le taukamu sennene ye Maro matana. Inbe ole kanepede ben

ang ngan Maro di natunu yo taukadi busunu nga. Le dookoot nga ye kene yo kanepe kataunu kidi tooltool ke geingi dada dook tiap ke sennene ye in nga, ngan lulngamu ole ilangaraia ni dawa ben kanpitiki ikan lang katene nga. ¹⁶ Le ken kawetewete pang di tooltool ye bingi dook mata ke nepongo dook mata tani yo taukan motingi i. Ngan kumata le bet kayei nen nga, ngan ye lal yo Kirisi bet imulu a isi ye in nga, ngan ole lok ponana le lok ponana yang mai san. Yesoo, lok galanga nen, urata mai yo ayei yang nga sa yo bet taukan kanono, ngan tiap. ¹⁷ Le kakamata, lomu medana yo kataru pang Yesu le ipa ye urata ki yo kayei nga, ngan dawa ben so ke paroranga pang Maro. Le kumata bet tiraumatau a amata, ngan dook mata, yesoo rara kiau yo bet imati i, in ole dawa ben ooroo wain surunu yo tool ke paroranga so bet itioo lo ye paroranga kiang i. Nen le au i lok dook mata, inbe lok ponana yang mai san. ¹⁸ Ngan nen le dook mata bet ang ngan lomu dook mata, inbe lomu ponana yau lapau.

Timoti Iye Epaproditus

¹⁹ Au atara lok le atu nen, bet Tool Mai Yesu ole imalum pau a mooloo tiap, inbe awanga Timoti a imala pang yang. Ngan yo a le awanga a imala nga, ngan bet nen a ang leu la bet ipamedang ye kene yo iwete pang ye bingi kiau, nga tiap, bong bet nen a au lapau ole ipamedau ye kene yo bet imulu a iman ikaua bingi kiang pau ye i. ²⁰ Ngan ni tool sa dawa ben Timoti i tiap. Ye in lon kaua urata moolmool ye dada yo bet ilonang a bet nen ngan nepongo kiang dook mata ye i. ²¹ Le ye in

dawa ben di tooltool kapala nga tiap. Di ngan tinidi bese bet tiyei urata kidi a bet tilon di tapdi ye leu, bong tinidi bese bet tiyei urata ke Yesu Kirisi, ngan tiap. ²² Bong Timoti in ye taunu ipitnain pang a lomu galanga ye ben ye in iyei urata ke Tool Mai le dook mata. Nen le ang ngan lomu galanga ye nen, bet ye in ilonau ye urata ke raingi bingi dook mata ke Yesu pang di tooltool dawa ben tool kase ilono tamana ye urata ki nga. ²³ Le atara lok le atu nen, bet ole akamata so sa bet pombe pang yau mugu ngan, lo ngan bet awanga Timoti a imala pang yang palbe leu. ²⁴ Inbe atara lok medana nen lapau, bet Tool Mai ole ilonau le mooloo tiap, inbe au tauk ole mala akamatang lapau.

²⁵ Bong lok kaua urata bet dook mata ngan nen, bet ole awanga Epaproditus a imulu pang yang a imala. Ngan ye in ek atu yo itara lono medana pang Yesu i, le amru amyei urata gaongo, inbe amru amyei urata dawa ben di tooltool ke patokongo nga le amye di koi ke bingi dook mata ampatoko. Inbe ye in tool tani yo mugu ngan kawanga a iman pang yau bet man ilonau ye so yo amaka ye nga. ²⁶ Le ole awanga a imulu pang yang nga, yesoo ye in lono bet le mala ikamatang pa. Inbe lon galanga bet kalongo betanga ki yo matamatenge mai ikauu nga, le tina lon moo ye san. ²⁷ Moolmool, ye in matamatenge ikauu le kasin leu be imata. Bong Maro lono panga inbe lono pau lapau, le iloni a tinini dook mata mulu. Ngan ye yo lono pau nga, ngan bet nen a au Paulu asolo urata moonoo dook tiap sa le illos yo asolo dookoot nga be. ²⁸ Ngan la lok bet awanga a imala pang yang, a bet mala kakamata mulu, ngan lomu

ponana. Inbe au lapau o ke bet lok moo mata tiap. ²⁹⁻³⁰ Le kumata bet imala nga, ngan lomu ponana ye a kakauu ben ye in emu atu yo itara lono medana pang Tool Mai i. Yesoo, ye in iyei urata ke Kirisi, le kasin leu be imata. Inbe ye in lon rru ye nepongo ki ke tana i tiap, bong iraiia tinini le imot bet iyei urata yo kayawari bet man iyei a ilonau ye nga. Le kalongo betanga ki a karaua panga, inbe pang di tooltool yo dook mata dawa ben ye ngan lapau.

3

Tooltool Noonoonoo Ke Maro

¹ Di diek nga, ngan betanga kiau tina yo bet awete porai pang ngan nen: Lomu ponana pang Tool Mai! Ngan au i o ke bet tinik booroomoo ye wodenge betanga yo nen ngan mulu pang, ngan tiap. Yesoo, lok tar bet betanga yo nen ngan la bet iwonokalang nga.

² Ken kakamatang dook leu ye di tooltool yo tiyei dada dook tiap nga. Di ngan ben di gaunu gok. Inbe di tooltool tina ngan tiwete bet katoo di ye dada kidi Isrel yo ke koranga tinidi i, ngan la bet kayei ben di tooltool ke Maro nga. ³ Bong di ngan tooltool moolmool ke Maro tiap. Idi nga la tooltool moolmool ke Maro nga. Nen le idi nga tasung pang Maro ye gurana ke Amunu Silene yo ilonidi ye i. Inbe tayitmaka Yesu Kirisi ene le ilo ete ke bet di tooltool tipayiti, yesoo ye la ipamulidi ye so dook tiap yo bet igarungidi i. Inbe tatara lodo medana nen, bet dada yo di tooltool tiyei ye tinidi nga, ngan ke bet ilonidi le tiniidi dook mata ye Maro matana, nga tiap. ⁴ Bong kumata bet dada yo

tiyeei ye tinidi in la bet ilon di in nga, ngan matin nga le au tauk i anepe dook mata san, yesoo mugu ngan atoo dada ke di Isrel le allos di diek nga le imot. ⁵ Kakamata, au i tinak ipasui au a anepe le ke limi be ru iman a ila, motong la ye ke limi be tol ki ngan tikoro tinik nga. Inbe au i tool ke Isrel atu, inbe apa ye rara ke Bensamen, inbe atoo dada le momo yo kidi Ibru* ngan dook mata le imot. Inbe au i tool kidi Paresi† le atoo wer yo Maro ikap pang Mose nga le imot lapau. ⁶ Inbe akodo le amede ye urata ke Maro, le mugu ngan agarung di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu nga. Inbe atoo wer ke Mose dook mata san, le tool sa bet matan too ye dada kiau yo ayei nga, ngan o ke bet ipusye busunu kiau siap.

⁷ Mugu ngan lok tar nen bet so tina le imot yo ayei a le allos di diek ye nga, ngan so maiyoko le ke bet ilonau. Bong dookoot nga akamata so tina ngan ben so sorok, yesoo Kirisi in la dada yo bet Maro ilonau ye i. ⁸ Ngan so tina ngan nangan leu tiap, bong so le imot ke tana i nga, ngan akamata ben so sorok le ke bet ilonau tiap lapau. Inbe so tina ngan agege le imot, yesoo akamata ngan ben tidi leu. Le so ataleu yo maiyoko i, in nen, bet lok galanga moolmool ye Yesu Kirisi yo Tool Mai kiau i. Ngan ayei nen a bet nen ngan anepe ben au i tool moolmool ke Kirisi, ⁹ inbe ye in inepe yau lapau. Le au i ayei ben tool noonoonoo nga ye dada kiau au tauk yo ayei a atoo wer ke Mose ye, ngan tiap. Bong ayei tool noonoonoo ye dada yo

* **3:5** Betanga yo Ibru i, in di Isrel koodi. † **3:5** Betanga yo Paresi i, in ben budanga kidi Yuda atu la tiwete di ye di Paresi nga.

atara lok medana pang Kirisi ye i. Ngan nen, yesoo kumata le bet tatara lodo medana pang Kirisi nga, ngan ole Maro ye taunu iwetidi bet idi nga tooltool noonoodoo. ¹⁰ Ngan lok yo maiyoko mata in nen, bet lok galanga ye Kirisi dook. Inbe lok bet gurana ke Maro yo ipamaditi ye ni ke matenge i, in ipaponau. Inbe lok bet awawu ye masngana ki a amru amsola. Inbe lok bet araia tinik mai i le imot panga le lo amata, dawa ben ye in iraiia tinini mai i le imot bet ilon di tooltool ye, a tiraumate le imata nga. ¹¹ Ngan au lok tar nen bet anepe nen, ngan Maro ole ipamaditau mulu ye ni ke matenge a bet nen ngan aye amnepe.

Paulu Idada Le Gurana Pang Ye Ker

¹² Bong au i ke bet awete bet atoo dada dook mata tina ngan le imot koot, ngan tiap. Inbe ke bet awete bet ayei ben tool dook mata le imot, ngan tiap lapau. Bong kanakana nga, ngan akapge bet atoo dada tina nga le imot, yesoo Yesu Kirisi ipootau nga, ngan bet nen a anepe dawa ben ye taunu. ¹³ Le di diek nga, matak too le lok galanga bet dada tani yo bet anepe dawa ben Kirisi i, in akauu a aparama dook mata le imot tiao. Bong so ataleu yo ayeii, in nen; lok kalli so yo mugu ngan ayei nga, inbe akaua urata le gurak bet atoo dada tani in pang dama ni a ala. ¹⁴ Ngan nanga, adada le gurak bet la pombe ye ker, a bet nen ngan akaua balingi ke urata kootoonoo kiau. Ngan balingi tani in ole Maro ikau pau ye urata ke Yesu Kirisi yo iyeyi pau nga, ngan la le ikiu au bet le alo ete a lo amru amnepe dook ye malala ki.

¹⁵ Le ayang di tooltool yo maimai ye so ke Maro nga, ngan dook mata ke bet idi le imot tatoo dada tani yo awetewete pang ye i. Bong kumata le bet ang tina ngan sa bet lomu kaua dada san nga, ngan ole Maro la bet ikarata tool tani in lono i. ¹⁶ Le so ataleu yo maiyoko in nen, ole tanepe le tatoo dada dook mata yo Maro ipitnaih paidi koot i.

¹⁷ Ang di diek nga, ken le katoo dada kiau yo apitnaih pang koot i. Inbe di tooltool kapala yo titoo patomonaingi kiam nga, ngan kakamata dada kidi yo tiyei nga, inbe lomu kaua urata ye dook. ¹⁸ Ngan awete pang nen, yesoo di tooltool alunu la tiwete bet di ngan titara lodi medana pang Kirisi nga, bong dada kidi yo tiyei nga, ngan tiyei koi pang betanga ke kai palasingi ke Kirisi. Mugu ngan awete pang kaiye oo, inbe la dookoot nga awete pang mulu le luluk ipotkala matak. ¹⁹ Di tooltool yo nen nga, ngan pang dama ni ngan ole Maro igarung di, yesoo di ngan lodi pang so yo bet itoko bobodi nga leu, le iyei ben maro pang di. Inbe di ngan lodi ponana ye urata dook tiap yo ke bet moomoodi ye nga. Inbe di ngan lodi kaua urata ye so ke tana i leu. ²⁰ Bong idi nga tooltool ke malala ke Maro. Inbe tanepe a tanama Tool Mai kiidi Yesu Kirisi bet ipa ye malala ke Maro a isi. Ngan ye in tool tani yo ikau idi a ipamulidi ye so dook tiap yo bet igarungidi i. ²¹ Inbe ye in gurana ki mai san le iyei so nga le imot a iken parmana. Le ye gurana ki tani, in ole iportak tiniidi yo dook mata tiap nga, le dook mata san dawa ben yo Maro ikauu panga ye kene yo ipamaditi ye ni ke matenge i.

4

¹ Ngan la ang di diek nga, ole kakodo le kamede ye Tool Mai ben tina yo awete pang nga. Ngan au i lok pang mai san le lok bet akamatang pa. Inbe ang ngan dawa ben tarkilanga ke urata dook mata yo ayeii i, le lok ponana yang mai san.

Noonoongoo Pang Di Tooltool Ke Pilipai

² Nga bet awete betanga medana atu ila pang yong Yuodia inbe Sintike nen. Angru ngan ke Tool Mai, le kanepe ngan kagaua lomu le atu. ³ Inbe atorong tool kiau yo kutara lom medana pang Yesu a kusu au ye urata i, in nen. Au lok bet ong kulon di garup ru tina a tinepe dook. Ngan yeru ngan tiye Kelemen iye di diek kapala yo tisu au ye urata nga, ngan tilonau dook a amye di amraia bingi dook mata ke Yesu pang di tooltool. Nen le di ngan edi iken ye rau ke nepongo dook mata yo taukan motingi i.

⁴ Le kanakana ngan ole lomu ponana pang Tool Mai. Nga bet awete mulu nen, ole lomu ponana!

⁵ Inbe kanepe le lomu pusbe dook mata a bet di tooltool tikamata dada dook mata yo kayeii i, yesoo Tool Mai in isi potai oo. ⁶ Ken lomu madoko ye so sa be, bong kanakana ngan kapatarau pang Maro a katoru ye soo so yo bet ilonang ye nga. Inbe kawete lo ponana kiang panga le ipa ye pataaraungu kiang ngan lapau. ⁷ Nen le lo silene ke Maro yo ikauu paidi i, in ole iyakala lomu le kutomu le kanepe dook mata, yesoo ang ngan katara lomu medana pang Yesu Kirisi. Ngan lo silene ki tani, in o ke bet di tooltool lodi galanga ye pitiap yege.

⁸ Ngan la di diek nga, betanga kiau yo bet awete porai a bet lomu kiau urata ye, in nen. Kanakana ngan ole lomu kiau urata dook ye dada le imot yo dook mata nga. Le dada tina ngan nen: dada yo moolmool nga, inbe dada yo dundunngana nga, inbe dada kidi tooltool yo noonoodi nga, inbe dada kidi tooltool yo tinidi igalanga ye Maro matana nga, inbe dada yo di tooltool tiyei le lodo ponana ye nga, inbe dada yo dook mata ki taunu nga, inbe dada yo di tooltool tiyei le tayitmak edi ye nga, ngan ken lomu kiau urata ye dook. ⁹ Nen le so yo apatomonai ang ye, too yo kakap yau nga, too betanga yo awetewete a kalongo yau nga, too so yo kakamatau ayei nga, ngan ole kayei le katoo au ye. Le kumata bet kayei nen nga, ngan Maro yo ikaua lo silene ki pang di tooltool ki i, in ole inepe yang.

*Paulu Iwete Lo Ponana Ki Pang Di Pilipai
Ye So Yo Tiyawar Panga Nga*

¹⁰ Au i lok ponana mai san pang Tool Mai ye yo lomu tutau a kalonau mulu nga. Inbe lok galanga nen, kanakana ngan lomu tutau, bong taukamu dada yo bet kalonau ye i. ¹¹ Bong ken lomu tarau bet amaka ye so sa la le awete pang nen, ngan be. Yesoo, au i lok galanga ye dada yo bet anepe le araubon dook ye soo so yo bet pombe pang yau nga. ¹² Inbe au i lok galanga ye dada yo bet anepe dook mata ye kene yo amaka ye so ye i, inbe lok galanga ye dada yo bet anepe dook mata ye kene yo so kiau alunu ye i. Nen le soo so yo bet pombe pang yau nga, ngan ke bet anepe le lok pusbe ye leu. Le kumata bet akan so le kapok sung, too

bet akana pitolo, too bet anepe le so kiau alunu kaiye, too bet amaka ye so nga, ngan ke bet anepe le lok pusbe leu. ¹³ Le moolmool, so le imot yo bet pombe pang yau nga, ngan ke bet anepe le lok pusbe, yesoo Kirisi la ipamedau i.

¹⁴ Bong au i lok dook mata pang ye yo kalonau ye kene yo urata moonoo dook tiap pombe pang yau ye i. ¹⁵ Ngan nangan leu tiap, bong ang di tooltool ke Pilipai ngan lomu galanga nen, mugu ye kene yo kakaua bingi dook mata ke Yesu yau, inbe agege tana mai kiang Masedonia ye in nga, ngan di tooltool kapala yo tigaua ye bareme ke Yesu ngan sa tisu au a tikap so pau bet tilonau ye, ngan tiap. Bong ang leu la kakap so pau nga. ¹⁶ Le ye kene yo anepe Tesalonaika ye in nga, ngan kayawar so pau. Motong la amaka ye so mulu ngan le kayawar pau mulu lapau. ¹⁷ Bong ken lomu tarau bet awetewete ye so yo kayawar pau nga a bet kayawar so pau mulu, ngan be. Bong au i lok bet dada dook mata kiang yo kayeii pau i, in kayeii le mai a bet nen ngan Maro iyei urata dook mata pang. ¹⁸ Ngan so yo kayawar pau a akap nga maiyoko san, inbe illos so yo amaka ye nga. Yesoo, so tina yo kayawar ye Epaproditus nga, ngan man ikap pau, le dookoot nga so kiau alunu san. Nen le so tina ngan dawa ben so ke paroranga yo kini ki dook mata nga, inbe dawa ben so yo tool ke paroranga so iyei paroranga ye pang Maro nga. Le Maro in lon ponana ye paroranga yo nen nga. ¹⁹ Ngan la Maro kiau yo balingi ki mai san le taukan motingi i, in ole ikap so le imot yo kamaka ye ngan pang. Inbe so tina le imot yo kamaka ye nga, ngan ole ikap pang ye urata yo Yesu Kirisi

iyeei pang i.

²⁰ Le tayitmaka Maro yo Tamada in ene le ikenen leu le taukan motingi. Moolmool.

Paulu Iye Di Tooltool Ke Maro

Tiyawar Lo Ponana Kidi Pang Di Pilipai

²¹ Kawete lo ponana kiau pang di tooltool atu atu ke Maro yo titara lodi medana pang Yesu Kirisi a tinepe yang nga. Inbe di diede kapala yo aye di amnepe ni nga, ngan di lapau tiyawar lo ponana kidi pang ang le imot. ²² Inbe di tooltool ke Maro yo tinepe ni nga, ngan di le imot tiyawar lo ponana kidi pang. Inbe di tooltool yo tinepe ni a tikaua urata ye rumu ke Sisa nga, ngan tiwete pau bet ayawar lo ponana kidi pang lapau.

²³ Ngan apatarau nen bet Tool Mai kiidi Yesu Kirisi yo inepe lomu i, in lono pang a iyei dada dook mata pang ang le imot. Moolmool.

Rau Ke Maro
The New Testament in the Arop dialect of the
Arop-Lokep language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Arop-Lokep long
Niugini

copyright © 2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Arop-Lokep

Dialect: Arop

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-02-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Feb 2024 from source files dated 23 Feb 2024

6d295e13-7d74-5276-9c6d-7f0499d3adf2